

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ

20 май 2016 г. – Вариант 1

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговорите!

1. Защо хан Тервел е наречен „спасителят на Европа“?

- А) помага на император Юстиниан да си върне престола
- Б) установява мирни отношения с Византия
- В) спира набезите на аварите към България
- Г) отблъсква арабите от Константинопол

2. Каква е основната цел на княз Борис I в преговорите с папа Николай I според документа?

„Вие питате дали е позволено да ви се ръкоположи патриарх. Но за това нещо определено не можем да ви отговорим, преди да се върнат нашите пратеници, които заедно с вас изпращаме, и ни съобщят какво множество и единодушие на християните има у вас...“

Из „Отговорите на папа Николай I по допитванията на българите“

- А) да уреди въпроса с покръстването на българите
- Б) да получи разрешение от папата за самостоятелна българска църква
- В) да съдейства за мирните отношения на България със съседните държави
- Г) да договори посрещането на папските пратеници в България

3. Кого православната църква почита като „Св. Седмочисленици“?

- А) първите български митрополити
- Б) последователите на Св. Иван Рилски
- В) първите седем патриарси
- Г) Кирил и Методий и техните ученици

4. Кой книжовник е съвременник на цар Симеон Велики?

- А) Климент Охридски
- Б) Патриарх Евтимий
- В) Григорий Цамблак
- Г) Матей Граматик

5. Кое обяснение съответства на подчертаното в текста понятие?

„В годината на сътворението на света 6412, индикт 7 границата между българи и ромеи при Симеон, от бога владетел на българите, при олгутаркан Теодор и при комит Дристър.“

„Наръшки надпис“ от 904 г.

- А) почетна титла на представител на боилското съсловие
- Б) военен ранг на командващ провинциална войскова единица
- В) представител на т. нар. „хранени хора“ на владетеля
- Г) длъжност на управител на военно-административна област

6. Кой от мирните договори НЕ е означен върху линията на времето?

- А) на хан Тервел с император Теодосий III
- Б) на хан Омуртаг с император Лъв V Арменец
- В) на хан Борис I с император Михаил III
- Г) на цар Петър I с император Роман I Лакапин

7. Кой български владетел управлява по време на съществуването на Латинската империя?

- А) цар Борис II
- Б) цар Калоян
- В) Иван Александър
- Г) Иван Шишман

8. Кое изображение НЕ е от периода на Второто българско царство?

А)

Б)

В)

Г)

9. Кое антиосманско въстание (XV-XVII в.) избухва в район, населен предимно с българи католици?

- А) Първото Търновско
- Б) Второто Търновско
- В) Чипровското
- Г) Карпошовото

10. Каква функция на женските дружества през Възраждането представя откъсът?
„... Женското дружество в Карлово за една година от създаването си строи със събрани пожертвования сграда за 40 000 пиастъра за девическо училище, което дотогава се помещаваше в една килия при църквата.“

Из „Доклад на Найден Геров до руския посланик Николай Игнатиев“ от 1871 г.

- А) грижата за образованието на българката
- Б) събирането на средства за изграждане на храмове
- В) материалното подпомагане на жените
- Г) участието на жените в църковното движение

11. Кое произведение е дело на Софроний Врачански?

- А) „Абагар“
- Б) „Царственик“
- В) „Неделник“
- Г) „Стематография“

12. По време на Великденската акция от 3 април 1860 г.:

- А) чрез специален ферман султанът провъзгласява създаването на Българската Екзархия
- Б) Иларион Макариополски провъзгласява отделянето на Българската църква от Вселенската патриаршия
- В) султанът разрешава на българската община в Цариград да чества официално Великден
- Г) в Пловдив след празничната литургия българите отстраняват гръцките свещеници от християнските храмове

13. Кое събитие от времето на Българското възраждане се е случило най-рано?

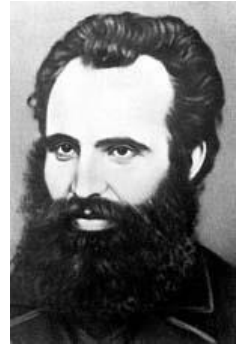
- А) отпечатване на първия български вестник „Български орел“
- Б) откриването на първото взаимно училище
- В) създаването на „История славянобългарска“
- Г) избухването на Старозагорското въстание

14. Общото между д-р Петър Берон, Васил Априлов и Евлоги Георгиев е, че те са:

- А) дарители
- Б) писатели
- В) драматурзи
- Г) художници

15. Кое събитие е свързано с дейността на личността от снимката?

- А) създаването на Българския революционен централен комитет
- Б) издаването на вестник „Дунавски лебед“
- В) организирането на Априлското въстание
- Г) сформирането на Първата българска легия

16. Идейните възгледи на кой български възрожденски деец разкрива откъсът?

„Там, дето живее българинът – в България, Тракия, Македония. Па и от каквато и да е народност да живеят в тоя наш рай, ще бъдат равноправни с българинът във всичко. Ще имаме едно знаме, на което ще пише: свята и чиста република.“

- А) Георги Раковски
- Б) Васил Левски
- В) Любен Каравелов
- Г) Христо Ботев

17. За правомощията на коя институция се отнася откъсът от Търновската конституция?

„Чл.1 Намаляване или уголемяване територията на Българското княжество не може да стане без съгласието на _____ (..)“

Чл. 143 Министерският съвет свиква _____:

ал.1 За избиране на нов княз в случай, ако царуващия княз се помине, без да остави подире си наследник ...

ал. 2 За избиране на регенти, кога наследникът на престола е непълновъзрастен ...“

- А) Обикновено народно събрание
- Б) Велико народно събрание
- В) Правителство
- Г) Върховен съд

18. Какъв е статутът на Източна Румелия според Берлинския договор?

- А) вилает
- Б) васално княжество
- В) автономна област
- Г) бейлербейство

19. Кое понятие съответства на съдържанието на откъса от документа?

„Понеже българският народ и войската намират, че моето по-нататъшно стоене на българския престол е вредно за интересите на страната, то аз се отказвам от престола, като обещавам, че няма да имам за него и занаяпред никакви претенции.“

Указ на княз Александър I, 9 август 1886 г.

- А) детронация
- Б) абдикация
- В) коронация
- Г) узурпация

20. На снимката е отразено събитие от 1908 г., на което присъстват българският монарх, министри и генерали. Кое е събитието?

- А) откриването на първото Пловдивско изложение
- Б) освещаването на паметника на Цар Освободител
- В) обявяването на Независимостта на България
- Г) тържествено откриване на Народния театър

21. Интересите на кое съсловие защитава Александър Стамболийски по време на своето управление?

- А) интелигенцията
- Б) селяните
- В) индустриалците
- Г) търговците

22. Модернизацията на българската столица през първото десетилетие на XX век се свързва с:

- А) изградените широки булеварди
- Б) многократно нарастналият брой на жителите
- В) асфалтираните малки и големи улици
- Г) пуснатите в експлоатация първи трамваи

23. В коя област творят Иван Мърквичка, Владимир Димитров – Майстора и Ярослав Вешин?

- А) драматургия
- Б) архитектура
- В) музика
- Г) живопис

24. За кой мирен договор се отнася откъсът от речта на министър-председателя Александър Стамболийски в Парламента?

„Носим смъртник. Така отговорих на ония, които ме запитваха, щом слязох от трена на софийската гара, какво носим от Париж. И наистина на нас се предаде от конференцията в Париж един същински смъртник, който постави целия български народ в траур. Проектодоговорът за мир е един от най-ужасните. Ние знаехме и очаквахме, че ще бъдем съдени и че над нас, българите, ще се издаде присъда, но ние никога не допускахме, че тая присъда ще бъде толкоз несправедлива и жестока...“

- А) Версайския
- Б) Сенжерменския
- В) Ньойския
- Г) Трианонския

25. По времето на кое събитие се развива част от действието в романа „Тютюн“ на Димитър Димов?

„... из въздуха се носеше нещо тревожно. Навсякъде разговаряха за Полския коридор. Идеше война... Вестниците публикуваха дълги статии от запасни генерали, които изтъкваха традиционното немско-българско приятелство от Първата световна война, а новият министър-председател — сега царят бе избрал за шеф на правителството археолог — направи тайнствен намек за светлото бъдеще, което чака България...“

- А) Първата Балканска война
- Б) Първата световна война
- В) Втората световна война
- Г) Междусъюзническата война

26. Подредете историческите събития с участието на България в хронологическа последователност:

1) Създаване на Съвета за икономическа взаимопомощ (СИВ); 2) Приемането на България в Северноатлантическия пакт (НАТО); 3) Присъединяване към Тристранния пакт; 4) Основане на Организацията на Варшавския договор

- А) 2, 1, 3, 4
- Б) 4, 2, 1, 3
- В) 1, 3, 2, 4
- Г) 3, 1, 4, 2

27. Кое е обща черта на тоталитарния модел в Германия, Италия и СССР през 30-те години на XX век?

- А) ликвидирането на многопартийната система
- Б) утвърждаването на войнстващ антисемитизъм
- В) създаването на корпорации в производството
- Г) въвеждането на петгодишни стопански планове

33. Срещу съответната буква в свитъка на свободните отговори запишете историческата личност и века, свързани с посочените събития/факти:

- А) избухване на първото българско въстание срещу византийската власт
- Б) създаването на Българска земска войска като част от руската армия
- В) установяване на тоталитарно управление в Германия

34. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете подходящия термин/понятие (диоцез, ратификация, национализация, автокефалия, денацификация, коопериране), които съответстват на дадените определения:

- А) самостоятелен статут на една православна църква спрямо друга
- Б) процес на превръщане на частната собственост в държавна
- В) утвърждаване на международен договор от висшия орган на властта, придаващо му правна сила в съответната държава

35. За всяко от изброените понятия посочете в свитъка за свободните отговори конкретен пример от българската или съвременната световна история:

- А) кесар
- Б) абдикация
- В) окупация

36. Прочетете внимателно откъса от „История“ на Никита Хониат и отговорете на поставените въпроси:

- А) Кое събитие от българската история описва авторът и през коя година е станало?
- Б) Кой български владетел е извоювал победата?
- В) Какво е значението на битката за развитието на България?

„Като гъст черен облак скитите нападнали латинците и не им давали възможност нито да разгънат конницата, нито да избягат. Загинала най-добрата част от латинската войска, която била опитна да си служи с копия. Загинал и граф Людовик дьо Блуа. А Балдуин бил пленен и изпратен в Мизия. Оттам бил препратен в Търново, където го затворили в тъмница...“

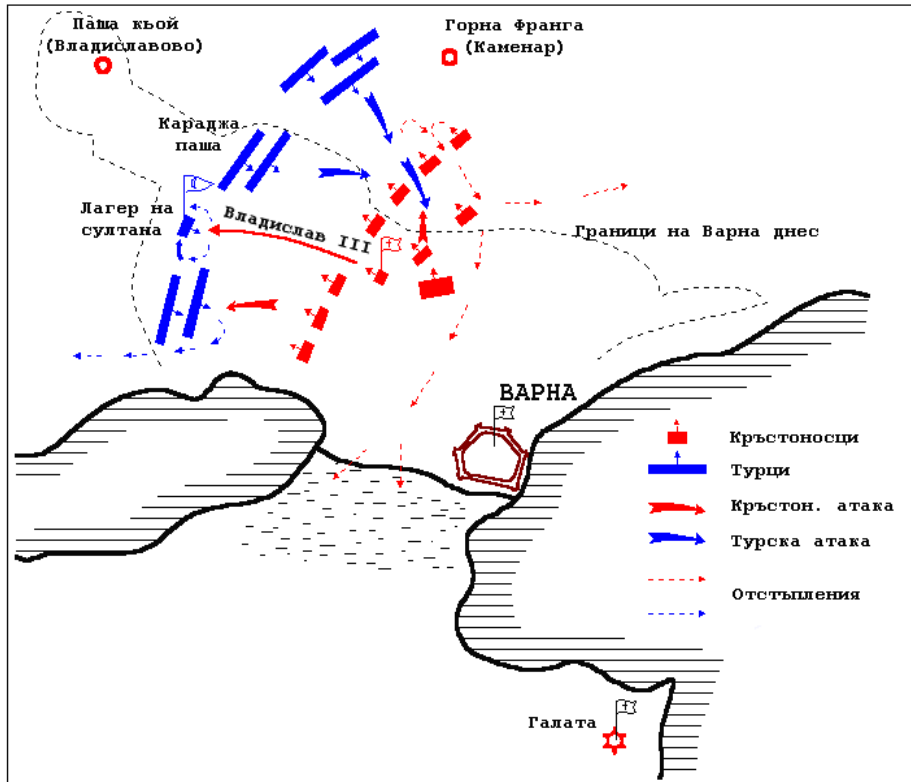

37. Разгледайте картосхемата и отговорете на поставените въпроси:

А) Къде и през коя година става отразеният сблъсък между османската войска и обединените християнски сили?

Б) Кой от водачите на кръстоносната армия оцелява в битката?

В) Как завършва битката?

38. Разгледайте изображението и отговорете на поставените въпроси:

А) Кой е авторът на този учебник? С кое популярно название е известен учебникът?

Б) Кога и къде е издаден?

В свитъка за свободните отговори напишете в обем до 3 страници отговор на историческия въпрос:

Защо Априлското въстание се определя като най-голямата проява на българската национална революция?

При отговора вземете под внимание следните въпроси:

1. Какви са проявленията на Източната криза (1875 – 1878)?
2. Какви решения взема Гюргевският комитет?
3. Как протича подготовката на въстанието по окръзи?
4. Как се осъществяват въстаническите действия в отделните окръзи?
5. Какво е мястото на Априлското въстание в българската история?

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ – 20 МАЙ 2016 г.

ВАРИАНТ № 1

Задача от 1 до 30.

Ключ с верните отговори

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	Г	1
2.	Б	1
3.	Г	1
4.	А	1
5.	Г	1
6.	В	1
7.	Б	1
8.	Б	1
9.	В	1
10.	А	1
11.	В	1
12.	Б	1
13.	В	1
14.	А	1
15.	А	1
16.	Б	1
17.	Б	1
18.	В	1
19.	Б	1
20.	В	1
21.	Б	1
22.	Г	1
23.	Г	1
24.	В	1
25.	В	1
26.	Г	1
27.	А	1
28.	В	1
29.	В	1
30.	В	1

Задача 31. – 3 точки

- А) Първа балканска война**
- Б) Втора балканска война/Междусъюзническа война**
- В) Първа световна война**

Задача 32. – 3 точки

- А) хан Омуртаг**
- Б) Софроний Врачански**
- В) Стефан Стамболов**

Задача 33. – 6 точки

Събитие	Личност	Век
А) избухване на първото българско въстание срещу византийската власт	Петър Делян, Алусиан	XI
Б) създаването на Българска земска войска като част от руската армия	Софроний Врачански	XIX
В) установяване на тоталитарно управление в Германия	Адолф Хитлер	XX

Задача 34. – 3 точки

- А) автокефалия**
- Б) национализация**
- В) ратификация**

Задача 35. – 6 точки

Примерни отговори

- А) хан Тервел**
- Б) абдикация на княз Александър I Батенберг; абдикация на цар Фердинанд I Сакскобургготски в полза на сина си Борис III**
- В) френско-белгийската окупация на Рурската област през 1923г.; Италия окупира Абисиния (Етиопия) преди Втората световна война; управлението на области извън царство България по време на участието на страната като съюзник на Германия във Втората световна война**

Възможни са и други отговори

Задача 36. – 5 точки

- А) битката при Одрин; 1205 г.**
- Б) цар Калоян**
- В) утвърждава се международния авторитет на България и на българския владетел**

Задача 37. - 5 точки

А) при Варна; 1444 г.

Б) Янош Хуняди

В) християнската армия е победена от османците и това потвърждава османското господство над Балканите (кръстоносците са победени и това потвърждава османското господство над Балканите)

Задача 38. - 4 точки

А) д-р Петър Берон; „Рибен буквар“

Б) 1824 г.; Брашов

ВТОРА ЧАСТ – 35 точки

Отговор на исторически въпрос:

Защо Априлското въстание се определя като най-голямата проява на българската национална революция?

1. Какви са проявленията на Източната криза (1875 – 1878)? – **4 точки**
2. Какви решения взема Гюргевският комитет? – **5 точки**
3. Как протича подготовката на въстанието по окръзи? – **10 точки**
4. Как се осъществяват въстаническите действия в отделните окръзи? – **9 точки**
5. Какво е мястото на Априлското въстание в българската история? – **7 точки**

35 точки се получават за пълен отговор, който включва:

- Определяне и изясняване на ключовите понятия в заглавието;
- Отговори на петте съпътстващи въпроса;
- Правилен подбор на основните факти;
- Анализ и обобщения на основата на аргументирани твърдения и верни факти;
- Висока езикова и правописна култура.